

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VII. évfolyam.

FIUME, péntek 1910. november 11.

257 szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház 1. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felölös szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Felírói díj ar:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 5 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A Máv. évi jelentése.

A „Máv. 1909. évi állapota és üzleti eredményei” című, harmadfél-száz oldalra terjedő jelentés, jobban mondva zárószámadás nemsokára közközre kerül. Mődunkban van, hogy enek az egész ország közgazdaságára nézve nagyjelentőségű összefoglalásnak az anyagát, illetve annak kritikai ismertetését már most közöljük.

Másfél milliárdnyi államvagyonot képvisel a Máv. és így természetesen nemcsak a szak-körök és tudományos világ érdeklődésének tárgya, de leginkább az államháztartás mérlegében elfoglalt nagyjelentőségű szerepe avatja olyanná, hogy évi jelentését a legnagyobb figyelemmel kísérik.

Az üzleti eredmény.

A Máv. 1909. évi üzleteredménye, mint azt már korábbi miniszteri kijelentésekből tudjuk, ismét visszafejlődött. Jövedelmezőségének nagy csökkenése az általános gazdasági viszonyokban találhatja magyarázatát. Az egész világon végigvonuló gazdasági forradalomnak hatását, mely a munkabérek és anyagok árának nagymérvű emelkedésében nyilvánult, állami üzemünk kiváltképpen megérezte.

Mig ugyanis a magángazdaságok vagy egyéb állami üzemek, mintegy máról-holnapra alkalmazkodhattak és alkalmazkodhatnak teljesítményeik árának megszabásánál az árhul-lámzáshoz, addig a vasutaknak, különösen a 17.298 km.-re terjedő államvasuti üzemnek egy-két év kellett, mig beállithatta a változott gazdasági viszonyokhoz alakított új díjszabá-sait, vagyis mig megszabhatta megdrágult szolgáltatásának ellenértékét. Hogy az állam-vasut — tekintettel talán az általános nyom-asztó közgazdasági helyzetre — így késett az ismert tarifa-emeléssel, annak eredménye, hogy általánosan emelkedett forgalma dacára, jövedelmezősége mélyen lezállott. Sőt 1906. év óta határozottan veszteséggel zárja mér-legét.

Igaz ugyan, hogy a Máv. 1906. évi üzleti eredménye a legkedvezőbb volt eddig, mivel ekkor a névleges tőke 4.44 százalékos jövedelmet hajtott, ami a tényleges befektetési tőkéje 5.30 százalékanak felelt meg és ehhez viszonyítva az 1909. évi 2.48 százalékos, ille-tőleg 2.92 százalékos jövedelmet, nemcsak számottevő jövedelemcsökkenésről beszélhetünk, hanem, tekintve a vasuti kölcsöneink kamatoz-tatását, a visszaesés határozottan veszteséget jelent.

De nemcsak a kiváló jövedelmezőségű 1906. évvel szemben hanyatlott számottevően a jövedelmezőség, hanem az 1908. évvel szem-ben is, midőn még a tényleges befektetési tő-ke 3.34 százalékot hozott, a névleges tőke pe-dig 2.82 százalékot.

Államvasutaink 1909-ik évi feleslege 64.960,093 K volt, amely az 1908. évi feles-

legnél körülbelül 5 millió koronával, 7.11 szá-zalékkal kevesebb, holott, ismételve megje-gyezzük, a forgalom, a teljesítmény emelkedett.

Már most az a kérdés, hogy államvas-utaink jövedelmezőségének je visszafejlődő irányzata mellett megtaláljuk-e a folyó évben felemelt díjszabásokban szolgáltatásaiknak kellő ellenértékét és az országnak e hatalmas üzeme meghozza-e azt a jövedelmet, melyet akár-melyik állam államvasuti üzeme és nem lesz-e szükség arra, hogy adófillérekbeől pótoljuk a hiányt.

A jövedelmezőség után szívesen ismertet-tük volna annak a hatalmas tábornak életfelté-teleit, szolgálati viszonyait, mely ennek a ha-talmas állami gépezetnek lelket, életet ad. Er-ről a személyzeti életről azonban az üzletjelen-tés nem szól, habár legalább olyan fontos, nemcsak általános emberi, de szakszempontról is, mint akár egy kocsi, egy mozdony teljesít-ménye, fentartása stb., melyről a legrészlete-sebb adatokat is megtaláljuk.

Az 1909. évről, mint a Máv. üzleti év-éről, ennek beilleszkedéséről az egész közgaz-dasági életbe, valamint ez utóbbinak befolyásá-ról a vasuti üzemre, szintén nem találunk fel-jegyzést. Pedig ezek ismerete lényegesen meg-könnyítené az üzleteredmények megértését. Nemcsak üzletszerű az ezekre való kiterjeszke-dés, hanem szokásos és szükséges is. Az Ál-lamvasut adminisztrációjában fejlődő új élet azonban ennek a kérdésnek is megtalálja meg-oldási módját, annál inkább, mert hiszen az üzletjelentés a nagyközönségnek íródott.

Ezek után tekintsünk át az üzletjelen-tésen nagy vonásokban.

A zárószámadás.

A zárószámadás főbb tételei ezek: Va-gyon: Befektetési és beruházási költség; 2,683,166,834.04 Korona; pénztárkészletek: 34.635,848 K 97 f.; adósok, anyagkészlet stb. 221.755,121.— K; helyiérdekű vasuti törzs-részvények 2.834,400 Korona. Összesen 2,942.342,204.01 K.

Teher: Állami kölcsönök: 2,178,231,152.46 Korona; államosított vasutak átvett terhei 504.850,370.59 korona; anyagszerfedezeti alap 32.914,580.94 K; hitelezők stb. 107.673,848.70 K, állampénztári illetmény, üzleti felesleg stb. 115.802,540.33 K; beruházási költség, a helyi-érdekű vasutak iránti kötelezettség ellenértéke 35,310.99 és 2.834,400 korona. Összesen 2,942.342,204.01 K.

A nyereség- és veszteségszámlán szerepel: 254.612,136.25 K üzleti és 15.391,002 K 02 f. egyéb kiadás; 334.963,232.— Korona bevétel. 42,897.23 K 1908. évi áthozat és ezek ered-ményeként 65.002,989.96 K üzleti fölösleg.

A bevételek részletei:

Személyszállítás után a bevétel 80.615,918.— K
Gyorsáru szállításból 10.786,663.—
Teherszállítás után 210,391,020.—
Különféle bevétel 33,169,631.—

A kiadások részletei:

Személyi járandóságok	112.240,810.— K
Dologi kiadások	13.762,275.— „
Fentartási és üzemiek	130.683,867.— „
Átalakítási munkák	6.254,750.— „
Tűz és elemi károk	7.052,437.— „

Az új pozsony-fiumei szinigazgató megválasztását jóváhagyták.

A belügyminiszternek mult hó 29-én kelt rendeletével, melyet Pozsony városához in-jézt, több mint félév óta huzódó ügy nyert végleges elintézt. A folyó évi június hó 6-án lefolyt szinigazgató-választás előzményei isme-retesek: Balla Kálmán jelenlegi szinigazgató az április havi közgyűléstől újabb három évre pályázat mellőzésével megkapta a pozsonyi színházat s ezzel együtt a hozzá tartozó szini-kerületet, de ezt a határozatot 69 városatya megfellebbezte a belügyminiszterhez. A felleb-bezés következtében Balla visszalépett, a város kiírta a pályázatot, mely június végén járt le és amelyben Balla Kálmán és Polgár Károly szinigazgatók, továbbá Megyeri Dezső és Kuhn Ernő dr., mint együttes pályázók vettek részt. A városi törvényhatósági bizottság tíz szavazat-többséggel Polgár Károlynak ítélte oda az 1911—1914. évekre a színházat, de ezt a ha-tározatot megint csak megfellebbezték. Noha a választás megsemmisítésére semmiféle komoly és elfogadható ok fenn nem forgott, mert a választás az összes formalítások betartása mel-lett és teljesen szabályszerűen ment végbe, mégis csaknem öt hónapig küldözgették az iratokat egyik miniszteriumból a másikba, fel-ügyelőséghez és vissza stb. Most aztán végre megjött a miniszteri döntés, amely jóváhagyja Polgár Károly megválasztását. A belügyminisz-teri rendelet szövege a következő:

„Törvényhatósági bizottságának 1910. évi június hó 6-án tartott közgyűlésében 324. szám alatt hozott határozatát, melylyel a vá-rosi színházat az 1911/12, 1912/13 és 1913/14. sziniévadra Polgár Károlynak, a délvidéki szinikerület eddigi igazgatójának ítélte oda, Oberschall Pál dr. és társai fel-lebbezése alapján a vallás- és közoktatás-ügyi miniszter ur véleményének meg-hallgatása után felülbírálván, helybenhagyom.

A város közönsége szóban forgó határo-zata ugyanis a fellebbezők által egyrészt mű-vészeti szempontok alapján, másrészt pedig azon okból támadtatik meg, hogy Polgár Károly szinigazgató vagyoni állapotát a pá-lyázati határidő letelte előtt nem igazolta, minek következtében pályázati kérelme fel-lebbezők szerint figyelembe vehető nem lett volna. Ezzel szemben azonban kétségtelen az, hogy hasonló pályázatoknál semmiféle törvényes akadálya nincs annak, hogy a be-érkező pályázati kérvények egyes hiányai pótoltsanak, ha e pótlásra a pályázat erc-ményének elbírálása előtt megfelelő idő áll rendelkezésre, sőt ily hiányok pótlása iránt

való intézkedés a pályázat eredményessége érdekében esetleg hatósági feladatot is képez.

Az iratok szerint pedig még a pályázat eredménye felett itélni hivatott közgyűlés megtartása előtt Polgár Károly nemcsak 1000 koronát, de a főpénztárnak a kérvényen látható feljegyzése szerint 23 032 korona 26 fillért helyezett letétbe.

Ezzel pedig vagyoni helyzete bizonyítottan s a felebbzők által említett hiányos kellő időben pótoltnak tekintendő.

A művészeti szempontból tett kifogásnak pedig nem lehetett helyet adni azért, mert a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur átirata szerint Polgár Károly teljesen megfelelő képességű, törekvő, megbízható igazgató, akire bátran rábízható a pozsonyi színház igazgatása és aki bizonyára teljes igyekezettel, hazafias ügybuzgalommal azon lesz, hogy a közönség igényei kielégítést nyerjenek és hogy a magyar színészet ügyét Pozsonyban fellendítse, szilárd biztos alapra segítse. Az iratokat visszavárom.

Budapest, 1910. évi október hó 29-én.

A miniszter helyett:
dr. Bezerédy s. k.,
államtitkár.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hír.** Jekelfalussy Zoltán kamarás, a kivándorlási biztosi hivatal vezetője ma Fiuméba érkezett.

— **Ujtás a postán.** Jelentettük már, hogy a postaigazgatóság az ajánlottlevél forgalom megnövekedésére való tekintettel úgy határozott, hogy nappal állandóan két tisztviselő végezze az átvételi teendőket, éjjel pedig az interurbán pénztár vegye át az ajánlott leveleket. Az ujtás ma reggel lépett életbe s ma már két tisztviselő állott a publikum rendelkezésére. A fiumei postahivatal vezetője Schmiermund Ernő posta és távíó főfelügyelő ezuton is a közönség tudomására hozza, hogy az éjjeli ajánlottlevél-felvétel (este kilenc órától reggeli nyolc óráig) nem vonatkozik a tömeges feladásra. A kereskedők, bankok és vállalatok stb. tehát ezentul is este kilenc óráig tartoznak ajánlott leveleikét feladni. Az ujtás inkább a magánosok érdekeit van hivatva szolgálni.

— **A kapitányok klubjának tiltakozása.** A tengerészkapitányok klubja tegnap este ülést tartott, melynek napirendjén az Ungaro-Croata egy kapitányának a parancsnokságtól való elmozdítása szerepelt. A társaság igazgatósága ugyanis a tengerész-szakácsok és pincérek szövetségének közbenjárására egyik parancsnokától megvonta a kommandót. Az értekezlet hosszú vita után a hajógépészek egyesületének hozzájárulásával a következő határozatot hozta: Minthogy az Ungaro-Croata a szakácsok és pincérek követelése folytán egy kapitánytól a parancsnoki jogot visszavonta, tekintettel arra, hogy hasonló rendelkezés a tisztikar tekintélyét lerontja s fedélzeti fegyelmet lehetetlenné teszi, a kapitányok klubja határozottan tiltakozik ilyen esetek ellen. A klub azonban, minthogy nem tagról van szó, nem foglal állást a felmerült esetben, de fentartja a jogot, hogy ismétlődés esetén energikusabb eszközökhöz nyul.

— **A munkásgimnázium.** A fiumei munkásgimnázium a folyó tanévi ciklusban minden pénteken este 8 órakor és minden vasárnap délután 5 órakor az állami polgári fiúiskola ének- és zenetermében (bejárat a III. számú kapunál) vetített képek bemutatásával sorozatos előadásokat rendez. A pénteki előadások tárgyát képezi újévig a Világtörténet, újév után az Egyetemes földrajz. A vasárnapi előadások felölelik újévig Magyarország földrajzát, újév után Magyarország történetét. A péntek esti előadásokon a beiratkozott munkásgimnáziumi hallgatókon kívül csak oly vendégek jelenhetnek meg, akik erre nézve az igazgató engedélyét előre kikérik. A vasárnap délutáni előadások ellenben nyilvánosak és dímentesek.

Holnap pénteken este 8 órakor „A görög császárság és Kelet-Európa” címen tartanak előadást, száztizenkét vetített kép kíséretében. Vasárnap délután 5 órakor pedig „Pozsony és Pozsony vármegye” címen, hetvenhárom vetített képpel lesz előadás.

— **A telefonhálózat kibővítése.** A kereskedelmi miniszter a fiumei kivánságára elrendelte, hogy a városi távbeszélőhálózat kibővítették. A kábel- és légvonalak iránynyomainak megállapítására szükséges közigazgatási bejárást pedig a miniszter péntekre, november tizenegyedikére tűzte ki. A közigazgatási bejáráson megjelennek a kereskedelmi minisztérium, a kormányzóság, a tengerészeti hatóság, a budapesti és zágrábi posta és távírdai igazgatóság, a posta és távírdai műszaki főfelügyelő, a fiumei posta és távírdahivatal, a zágrábi máv. üzletvezetőség, a fiumei osztálymérnökség, a városi tanács, a városi mérnöki hivatal és a városi közművek igazgatóságának képviselői. A hivatalos eljárás a városházán reggel kilenc órakor kezdődik.

A telefonhálózat kiterjesztésével kapcsolatosan nem lesz érdektelen megemlíteni, hogy Fiumében a telefonszolgálatot csekély érdeklődés mellett 1890. október tizenötödikén léptették életbe s két évtized alatt az előfizetők száma 1264-re emelkedett.

— **A gőzdaru áldozata.** Ismeretes, hogy tegnapi délután Ivenissevich András munkás a petróleum kikötőben szénrakodás közben szörnyet halt, mert a gőzdaru vasláncának elszakadása folytán egy ötmázsás szeneskosár rázuhant. A rendőrség az előzetes nyomozásnál már megállapította, hogy bűnös gondatlanság történt, mert a munkások még a munka megkezdése előtt jelentették a gőzdaru hibáját. Ezt azonban senki sem vette figyelembe s így a szerencsétlenség megtörtént. Most arról értesülünk, hogy az ügyészség szigorú vizsgálatot rendelt el annak a megállapítására, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség. A rendőrség már eddig is több tanút hallgatott ki, akik a gondatlanságot igazollák.

A rendőrség a halálos szerencsétlenség ügyében folytatott vizsgálatát ma befejezte s az iratokat további eljárás céljából az ügyészséghez tette át. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért elsősorban az áldozatot terheli mulasztás, mert többszöri figyelmeztetés ellenére a levegőbe emelt szenes kosár alatt tartózkodott. Szigorú utasítás van ugyanis, hogy az áru be- és kirakásánál, mikor a gőzdaru a rakományt a levegőbe emeli, alatta tartózkodni, vagy járkálni nem szabad. Felelős azonban a történetekért a „Rochabill” angol gőzös második tisztje is, mert a szerencsétlenség idején ő teljesített szolgálatot. A hatóság egyúttal megvizsgálta a lefoglalt drótkötél darabot is. A törvényszéki szakértő szerint a drótkötél nem elsőrendű anyagból készült s a folytonos használat folytán az anyag változást szenvedett. Itt említjük meg, hogy az angol gőzös hétfőn indul el kikötőnkől.

— **Vakmerő betöréses lopás.** Az óváros egyik legforgalmasabb utcáján tegnapi éjjel vakmerő üzletfosztogatás történt. Anderle Bartolomeo kereskedő, akinek a Via dell'Arco Romano és a Via Grigionisarkán van üzlet-helyisége, tegnapi reggel egyik alkalmazottját lakásából az üzletbe küldte, hogy azt felnyissa. Amikor a kereskedő az üzlet ajtajához ért, nem kis meglepetéssel tapasztalta, hogy az ajtó fel van feszítve. Be sem ment az üzletbe, hanem sietett vissza főnökének a Via del Voltón levő lakására és közölte vele felfedezését. Az üzlettulajdonos rémülten sietett üzletébe, ahol megdöbbenéssel állapította meg, hogy a helyiségben rablók jártak.

Erre engedett következtetni az a nagy rendetlenség, melyet a raktárba lépő tulajdonos ott tapasztalt. A tulajdonos az ott felhalmo-

zott s áruval telt zsákokat össze-vissza hányták, több zsákot felváltak s a kávé a padlóra öntötték. Anderle mihelyt izgatottsága kissé lecsillapodott, azonnal leltár készítéshez fogott s megállapította, hogy a betörők négy zsák Santos-kávé s azonkívül más olcsóbb minőségű kávé is elvittek. A kereskedő a kárt mintegy ezer koronára becsüli. Minthogy a betörőknek kocsit is kellett magukkal vinni, Anderle a szomszédokat is megkérdezte, hogy nem tapasztaltak-e valami gyanusát. A szomszédok azonban semmit sem tudtak. Mindössze egy asszony jelentkezett, aki elmondta, hogy az üzlet előtt levő gázlámpát éjfél után három óra felé, mikor rövid időre felébredt, eloltva találta. Nincs kizárva, hogy a tolvajok ekkor fogtak hozzá munkájukhoz. A károsult kereskedő ezután a rendőrségre ment, ahol feljelentést tett. A rendőrség széleskörű nyomozást indított, eddig azonban nem akadtak a betörők nyomára.

— **Az Adria tengerhajózási részvénytársaság szerződése.** A P. H. írja: Értesülünk szerint Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a képviselőház legközelebbi ülésén törvényjavaslatot nyújt be az Adria tengerhajózási r.-t. szerződésének ideiglenes meghosszabbítása tárgyában. Megjegyezzük, hogy az Adria szerződése csak 1911. december 31-én jár le, azonban az 1901. VII. t.-c. második paragrafusa a következő intézkedéseket tartalmazza: „A törvényhozásnak jogában áll, amennyiben 1910. december 31-ig ez iránt intézkedik, a szerződést további tíz évre, azaz 1921. december 31-ig változatlanul meghosszabbítani. A társaságra nézve ez kötelezővé válik, ha 1910. december 31-ig erről a kormány által értesítetik.” Tekintettel már most arra, hogy hieronymi Károlynak messzemenő és mélyreható tervei vannak kereskedelmi tengerészetünk reformjára vonatkozólag, ez év végéig nem áll módjában a fentebbiek értelmében véglegesen intézkedni. Ilyen módon provizóriumot csinál, hogy ez alatt a szükséges előmunkálatok elvégezhetők legyenek és terveinek kivitelében a törvénynek ez a rendelkezése ne akadályozhassa.

— **Letartóztatott kivándorló.** A rendőrség tegnap letartóztatta Germusics Antal harminchétf éves kostainicai földművest, mert hamis utlevéllel akart Amerikába utazni. A letartóztatás a pályaudvaron történt, mikor Germusics Triesztbe akart utazni, hogy egyik ottani hajóstársaság hajójával az Oceántulra menjen.

— **A kikötőből.** A kikötőbe részben a tegnap, részben a mai napon a következő hajók értek: „Marianna” osztrák gőzös Velencéből üresen. „Mátyás király” magyar gőzös Valenciából 300 zsák paprikával, 600 zsák kávéval, 500 hordó olajjal, 70 zsák kakaóval, 300 zsák dióval, 200 üres hordóval és 20 hordó borral. „Dandolo” olasz gőzös Calcutából.

Indult: „Andrássy” magyar gőzös Marseillebe, 350 tonna fával, 20 tonna cukorral, 30 tonna liszttel és 20 tonna ásványvízzel. „Barletta” olasz gőzös Bariba 40 tonna fával és 20 tonna cukorral. „Split” osztrák gőzös Meikovicba 30 tonna búzával, 10 tonna fával és 40 üres hordóval.

— **Botrány a kivándorlási házban.** A kivándorlási házban Ádám Béla huszonhat éves magyarországi illetőségű kivándorló tegnap este nagy botrányt rojtözött. Állítólag borközi állapotban szemtelenkedett a közelében tartózkodó asszonyokkal és leányokkal, sőt felhevültségében még két férfit is molesztált. A sikoltozásra figyelmes lett a kivándorlási ház egy alkalmazottja is, aki Ádámot a szolgálatot teljesítő rendőrnek adta át, aki a rendőrségre kísérte Ádámot, akit nyomban letartóztattak. Köszömelem elleni kihágásért vonják felelősségre.

— **A felborult vitorlás megmentése.** A „Rosa” nevű vitorlásból, amely tudvalevőleg a napokban a Quarnerón felborult a tengerészeti hatóság „Mentő” gőzöse tegnap kiszivattyuzta a vizet. A szivattyuzási munkálatot tegnap délután három órakor fejezték be, mely után a „Rosa”-t kiemelték a vízből, majd a „Baross” mólóhoz vontatták. Itt kirakják a benne levő szenet s aztán a Fiumára csatornába vontatják.

Távirat ◀▶ Telefon

A delegáció plenáris ülése.

BÉCS, nov. 10. A magyar delegáció mai plenáris ülésén folytatólagosan tárgyaltak a hadügyi albizottság jelentését. A kormány részéről Héderváry miniszterelnök és Hazai honvédelmi miniszter vannak jelen.

Hoffmann Hugó altábornagy felszólalásában foglalkozik az általános vita során elhangzott nyilatkozatokkal, melyeknek legnagyobb része azt fejtegette, hogy a hadvezetőségnek figyelemmel kell lennie az ország teljesítő képességére is. Kijelenti, hogy a hadvezetőség számol is ezzel s tudatában van annak, hogy a hadsereg fejlesztésével lépés kell tartani a gazdasági viszonyokkal. Felvilágosításokat ad arról, hogy a véderőtörvényjavaslattal szemben, melyek a hadügyminiszterium törekvései. Elmondja, hogy a tiszteknek nincs okuk a panaszra, mert helyzetükön javítottak s a legénységéről való gondoskodás is folyamatban van. Solymossy báró felszólalásában azt kívánta, hogy az önkéntesi jogot szorítsák meg különösen azokkal szemben, akik előkészítő tanfolyamok után nyertek önkéntesi jogot. Solymossy azt a kívánságát fejezte ki, hogy ezek a tanfolyamok ne adhassanak képesítést az önkéntességhez. Ismerteti az erre vonatkozó véleményét, majd panaszodik, hogy a magyar tisztek száma csekély. Ennek szerinte ez az oka, hogy a középiskolát végzett magyar ifjak nem mennek a katonai pályára, ahol a legnagyobb örömmel fogadnák őket. Az a felfogás, hogy a két éves szolgálati idő irtózatot terhel a róna az országra, téves, mert a tehernevelés nem lesz sokkal nagyobb. A tiszteknek a legénységgel való bánásmódjára vonatkozólag pedig elmondja, hogy minden durvaságot megtorolnak. Végül hálás köszönetét fejezi ki a hadügyminiszter nevében az elhangzott érzelmi nyilatkozatok miatt s biztosítja a delegációt, hogy azok a hadseregben visszhangra találnak. Elfogadásra ajánlja az albizottság jelentését.

Az ülés folyik.

A bankkormányzó és a készfizetések.

BÉCS, nov. 10. Popovics, az osztrák-magyar bank kormányzója a készfizetések dolgában eddig megjelent közleményekre úgy nyilatkozott, hogy a magyar közönségnek és a sajtónak még várnia kell kritikája és ítélete meghozatalával, annál is inkább, mert a készfizetések dolgában még mindig folynak a tárgyalások, amelyek eredményét közzé fogják tenni. Aki most üt, ugymond a bankkormányzó, hasonló ahhoz, aki a sötétben vagdalkozik és nem tudja, hogy hová üt, kinek juttatja csapásait.

Hazai a kecskeméti katonai botrányról.

BÉCS, nov. 10. Hazai Samu honvédelmi miniszter ma nyilatkozott a kecskeméti katonatiszti botrány ügyében. A miniszter kijelentette, hogy a vizsgálat folyamatban van s azt a megmegnyugtató felvilágosítást adta, hogyha a szóbanforgó tisztek tényleg vétkesek azokban az igen súlyos cselekedetekben, melyekkel a lapok vádolják őket, akkor elveszik méltó büntetésüket. Rangvesztés, esetleg börtön fog rájuk várakozni.

A hadsereg aviatikai telepe.

BÉCS, nov. 10. A „N. Fr. Presse” írja, hogy a hadsereg vezetősége nagy aviatikai telepet létesítését tervezi. Az aviatikai telepet Fischamendben akarják építtetni, ahol már léghajzási állomás van.

A dobsinai jégbarlang jubileuma.

DOBSINA, nov. 10. A város ma díszközgyűlés tartott, melyen megünnepezték a világhírű dobsinai jégbarlang felfedezésének negyvenedik évfordulóját. A város elhatározta, hogy a felfedező képét megfesteti és hogy a jégbarlang mellett meteorológiai állomást létesít.

Sikkasztó könyvelő.

NAGYKÁROLY, nov. 10. Kende Ottó, a nagykarolyi hengermalom részvénytársaság könyvelője huszezer korona elsikkasztása után megszökött. A vizsgálóbíró elfogató parancsot adott ki ellene.

Spanyolország és Marokkó.

PÁRIS, nov. 10. A Temps esti kiadásában jelenti, hogy azok a tárgyalások, amelyeket Spanyolországban a marokkói kormánytól követelt 65 millió kártalanítási összeg dolgában folytatnak, ma valószínűleg befejezést nyernek. A spanyol követelés és a Marokkó által ígért összeg közti differencia immár csak néhány millió koronát tesz ki. Arról, hogy a kártalanítás garanciájáról bányák vagy vámok szolgálnak-e, még folynak a tárgyalások. Területátengedéséről azonban nincs többé szó.

Katasztrófa egy vízmű építésénél.

KÉSMÁRK, nov. 10. Weisz Károly szövőgyáros gyártelepét újjáépítvén és megnagyobbitván, hajtóerő gyanánt vizierőt akart alkalmazni és e célból a Poprád folyó mellett több kilométer hosszban betoncsatornát épített. A csatorna el is készült és tegnap az utolsó szakasz állványait is eltávolították. A csatorna betonburkolata azonban óriási robajjal beszakadt és maga alá temetett hat munkást, akik szörnyet haltak.

Borhegyi-BORVIZ

A LEGOLCSÓBB LITHION TARTALMU SZIKLABÓL FAKADÓ TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ.

Főraktár: Stenczl és Fritsch cégnél
Fiume, Telefon 944. szám.

„A Tengerpart” előfizetési ára:

Egész évre 24 korona
Fél évre 12 „
Negyedévre 6 „
Egy óra 2 „
Egyes szám ára 6 fillér.

„A Tengerpart” szerkesztősége és kiadóhivatala:
Vicolo dell'Ospedale Wurzer-ház I. em.
Telefon 229. sz.

■ **HAJELTÁVOLITÁS** ■

hölgyeknek arc- és karról 5 perc alatt, fájdalom nélkül. Bámulatos eredmény. Vidékre szert pontos utasítással, diszkrétan küldök. Csak „Miracle” törvényesen védett és bejegyzett védjeggyel ellátott szer valódi Ártalmatlanságért, eredményért jótállók, Párizsi kozmetikai kiállításon aranyéremmel kitüntetve

POLLÁK SAROLTA VI. T. Andrassy-ut 38. szám, I. em.
utánzatoktól óvakodjon. Telefon 157-98. Fogad egész nap.

„DE LA VILLE” SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM FIUME, DEAK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó áron.
A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jóhírű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.
Minden vasárnap d. u. 4-6. uzsonnazené.
TULAJDONOS:
ifju BUDAI KÁROLY

„Sans Souci”

elismert legfinomabb, francia minta szerint előállított pezsgő.

Carte d'Or, Carte blanche, Asti spumante,

Gennaro Ossoinack pezsgőbor pince Görz, Főraktár Fiumében: Benvenuto Vezzil-nél
Via Lodovico Kossuth.

Arjegyzék ingyen.

Alapított 1850-ben

Cante Giuseppe

nagy butoraktára és asztalos műhelye

Fiume, Via Cappuccini 4. sz.

Nagy választék modern luxus butorokban. Vas- és kárpitos butorokban Szolid és elegáns kivitelben.

BONAVIA

nagyszálló és étterem

Via Edm. de Amicis 4 Fiume

56 szoba. - Tágas étterem, nyáron szép kerthelyiséggel. - Magyar konyha. - Tiszta magyar és külföldi borok. - Kőbányai Polgári Sör. Olcsó árak!

A TENGERPART

egy- példányai kaphatók a

Globus hírlapelárusító üzletben, Via Vincenzo de Domini.
A Mayer-féle kioszkban, Piazza Dante
A m. kir. dohánygyártószécsében, Piazza Elizabetta.
Racki N. fűszer és dohánygyártószécsében, a pályaudvarral szemben.
Capudi Romualdo likőruzetében, Deak Corso.
Acsay J. dohánygyártószécsében, Deak Corso 30.
Barbieri Edmea dohánygyártószécsében, Via Alessandrina 3.
Barbis-féle trafikban, Via Adamich.
Studel Mária kapu alatti újságárusító fülkéjében, Via Governo (Corso).
Trbojevic G. papirkereskedésében, Via del Molo.
Grbich Pasqualina dohánygyártószécsében, Via del Fosso.
Neumann Zsigmond fűszerüzletében, Via Serpentina.
Corenich Francesca papirkereskedésében, Via Germania 46 és
kiadóhivatalunkban, Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Fiumei Ör- és Záró Intézet

Via Riva 2. - FIUME - Telef. 11-10

- Elvállal mindennemű felügyeletet ●
- és pedig: villák, hajók, raktárak, ●
- telkek gyárok és mindennemű ●
- szabadon fekvő áru őrzését a ●
- :: legelőnyösebb feltételek mellett. :: ●

- - Hirdetéseinkre - ●
- - - felhívjuk - - ●
- olvasóink figyelmét ●

Ferlan Giovanni

butorraktára

Via Ciotta 3 sz. alatt megnyílt.

Nagy készlet mindennemű szalon- és egyszerű butorban. Rézbutor. Kárpitosműhely. - Asztalosműhely.

Olcsó árak.

A n. é. fiumei közönség szives tudomására hozom, hogy a Via Germania 2. szám alatt levő

SECESSIO KÁVÉHÁZAT

átvettem.

Szakismereteimmel mindenkor arra fogok törekedni, hogy kitűnő kávéházi italokkal továbbá bel- és külföldi lapokkal kifogástalanul kiszolgáljam t. vendégeimet.

Minél számosabb látogatást kér

Löffinger Ferencz
kávéház tulajdonos.

Bratovich G. N.

: elsőrendű könyvkötészete :

a Castello utca 9. számú Kucich házban van. Telef. sz. 766.

Rifogástalan munka. :-: Olcsó árak.

☛ Telefon 474. szám. ☚

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a Via del Mercato coperto 3. sz. alatt a mai kor igényeiknek megfelelően berendezett fűszer és csemege üzletet nyitottam. Minden törekvésem oda irányul, hogy tisztelt vevőimet a legmesszebbmenő figyelmes kiszolgálásban részesítsem. Raktáromon mindenkor friss és elsőrendű fűszer, csemege, bel- és külföldi sajtok, konzervek, friss töltésű ásványvizek igen előnyös áron kaphatók. :-: Tisztelt vevőim kényelmére mindenkor friss kenyeret is raktárou tartok az első fiumei kenyérgyár gyártmányaiból. :-: Szives pártfogást kérve, vagyok mély tisztelettel

Markovics S. fűszer- és csemege kereskedő. :-:

BROTT LAJOS

vegytisztító és ruhajavitó intézet
Fiume, Vicolo della Germania I. sz.

„OLLA“
bebizonyíthatólag a legjobb higiénikus Gummi különleges ség.

2 évi jótállás.

VÁLOGATOTT MINTAGYŰJTEMENY TUCATJA K. 5.-

„Olla“-t több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja.

Kapható Fiumében: a Prodam, Catti, Mizzan és Budak-féle gyógyszerárakban, továbbá F.lli Pavacic, Benco Ernő és Papp Rudolf drogériájában. Erd. árjegyzék ingyen az „OLLA“ Gummiközponttól Wien 11 297 Praterstr. 57.

Peric Péter

FIUME - Via Lodovico Kossuth 19.

Egyedüli specialista vadász- és hegymászó valamint

különlegesség cipőkben.

Pontos kiszolgálás.
Jutányos árak.

Ujságelárusítók (rikkancsok)

jó heti fizetéssel és eladási jutallékkal felvételnek „A TENGERPART“ kiadóhivatalában Vicolo dell' Ospedale, Wurzer-ház.

Hôtel Jolanda & Bavaria

étteremmel és kávéházzal

Riva Schiavoni VELENCE a Lido-hajóállomással szemben. :-:

A tengerre néző, szép, modern szobák. Fedett és nyílt terras. Német és magyar konyha. :-:

Münchener és pilzener sör egyenesen a hordóból kimérve. :-:

Levelés minden nyelven.

Bátorkodom uraságod nagybecsű figyelmét ezton felhívni;

„MERCUR“

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEMRE,

hol minden a nyomdászat terén előforduló munkák a legpontosabb és legszebb kivitelben saját felügyeletem alatt készülnek. Uraságod saját érdekében cselekszik, ha nyomtatvány szükségletének beszerzése előtt b. rendelési szándékáról műintézetemet telefon utján értesíti.

TELEFON 932

Kiváló tisztelettel
CHILKO JÓZSEF
a „MERCUR“ könyvnyomda
tulajdonosa.

TELEFON 932

A leggazdaságosabb, állandó meleget tartó, kitűnő kályha a

Meteor

kályha

kőszén és koksztűtésre berendezve.

Egyedüli és kizárólagos raktár:

WURZER JÁNOS

Fiume, Vicolo dell' Ospedale.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Governo 2, II. em.

A legújabb módszer szerinti arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszás (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek. :-:

Telefon 11-89. :-:

FLORIÁN KÁVÉHÁZ
VELENCE Szt. Márkus-tér.

Elsőrendű kávéház. Az idegenek találkozó helye. Kitűnő fagyalt alla napoletana. Tea, kávé, csokoládé, cukrászsütemények stb.

Előzékeny kiszolgálás.

QUADRI KÁVÉHÁZ
VELENCE, Szt. Márkus-tér.

Csokoládé, tea, cukrászdai frissítő italok, likörök és finom borok.

A Velencét látogató magyarok találkozó helye.

„A TENGERPART“

telefonszáma

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229